КРЫВІНКА

КАСТРЫЧНІК

№16 (224)

2018 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ВАРВАРСКАЯ НАРЫХТОЎКА ДРАЎНІНЫ Ў БЕШАНКОВІЧАХ

У кожнага чалавека ёсьць мясьціны, дзе ён сябе адчувае найбольш утульна. Для многіх гэта лес. Ён дае чалавеку адпачынак, корміць, натхняе.

Ёсьць і ў мяне ў лесе блізу Бешанковічаў такія мясьціны, дзе я адпачываю душой.

20-га кастрычніка я зноў наведаў іх і ўбачыў там такое, што ледзьве не страціў прытомнасьць. Усё: мох, ягаднікі і падлесак было па-варварску здратавана бешанковіцкімі лесарубамі. Праз паламаны падлесак, дзе раней можна было зьбіраць грыбы і ягады, як раны, цягнуцца глыбокія барозны, зробленыя пры тралёўцы хлыстоў. Гэту безгаспадарчасьць на вялікай плошчы можна ўбачыць і сёньня адразу за безназоўнай кавярняй, што даўно стаіць без гаспадара блізу дарогі Мінск-Віцебск. (Фотаздымкі размешчаныя на сайце http://beshankovichy.by.)

Калі такая тэхналёгія нарыхтоўкі драўніны замацавана ў Беларусі заканадаўча, то ўсе пытаньні зьнікаюць.

Хаця, думаецца ўсё ж, што гэта сапраўднае дзікунства.

Я не паленаваўся знайсьці ў Сеціве "Асноўныя прынцыпы арганізацыі лесакарыстаньня ў Беларусі", якія вызначаны наступнымі нарматыўнымі дакументамі:

— Дзяржаўнай праграмай «Беларускі лес» на 2016-2020 гады;

— Нацыянальнай стратэгіяй ўстойлівага развіцьця Рэспублікі Беларусь;

— Лясным Кодэксам Рэспублікі Беларусь.

Там стаіць, што адной з галоўных мэтаў пры арганізацыі лесакарыстаньня з'яўляецца ажыццяўленьне экалагізаванага лесакарыстаньня.

Для выкананьня гэтай мэты вырашаюцца наступныя задачы:

— рацыянальнае комплекснае выкарыстаньне драўніны і іншых прадуктаў, якія атрымліваюцца пры лесакарыстаньні (для гэтага ажыццяўляецца арганізацыя поўнай глыбокай перапрацоўкі драўніны з мэтай атрымання прадукцыі з найвышэйшай доляй дабаўленай вартасьці, поўная утылізацыя адходаў, у тым ліку для патрэб энергетыкі).

— захаваньне экалягічных патрабаваньняў пры арганізацыі шматмэтавага лесакарыстаньня: захаванне ляснога асяродзьдзя, біялагічнай разнастайнасці, мінімізацыя пашкоджаньняў надглебавага покрыва і г.д;

Дык хто будзе патрабаваць ад бешанковіцкіхлесарубаўвыкананьня гэтых правілаў?

Г.Станкевіч

МАМА

Ты мяне прывітаеш
пры сустрэчы няўрокам,
ці паеў, запытаеш,
ці зрабіў я урокі.

Ты гукні мяне зноўку,
як гукала звычайна,
я б у нашу дамоўку
як на крылах прымчаўся б.

Узлячу на наш ганак,
дзьверы ўсе разнасьцежу,
упушчу туды ранак,
што згубіўся ў бязьмежжы.

Да цябе – з усіх ног,
хто суцешыць, прытуліць:
"Мой маленькі! Сынок!"
"Мама… Мамка… Матуля!"

Градам сьлёзы з вачэй,
ком у горле і крыўда,
і агнём апячэ –
ты ня прыйдзеш, ня прыйдзеш...

Да віхроў пасівелых
даланёй дакраніся,
і ўсьміхніся, матуля,
хоць з партрэта ўсьміхніся.

Г.Станкевіч

Партал твайго горада: http://beshankovichy.by

БЮДЖЭТ-2019

ЯШЧЭ БОЛЬШ ГРОШАЙ НА КДБ, МУС І АРМІЮ

У Палату прадстаўнікоў унесены праект бюджэту на 2019 год.

Як і ў папярэднія гады, значныя сумы закладаюцца на праваахоўную дзейнасьць і дзяржаўную бясьпеку. На гэтыя мэты налета заплянавана выдаткаваць звыш 2 мільярдаў 300 мільёнаў рублёў — амаль на 200 мільёнаў рублёў больш, чым сёлета.

Больш, чым летась, сродкаў будзе скіравана на патрэбы Міністэрства ўнутраных спраў — звыш 850 мільёнаў рублёў (у бюджэце-2018 было 790 мільёнаў). На КДБ заплянавана выдзяліць 190 мільёнаў рублёў (на 2018 год было 160 мільёнаў), на памежную службу – 212 мільёнаў (было 197 мільёнаў), на МНС – 238 мільёнаў (было 230 мільёнаў рублёў).

Прыблізна аднолькава атрымаюць структуры памежнай службы, крымінальна-выканаўчай сыстэмы, падразьдзяленьняў ліквідацыі надзвычайных сытуацый і органаў дзяржаўнай бясьпекі — па 200 мільёнаў рублёў.

Акрамя таго, амаль 1 мільярд 200 мільёнаў рублёў будзе ўкладзена ў нацыянальную абарону і Ўзброеныя сілы. Гэта на 100 мільёнаў рублёў больш, чым сёлета.

Радыё Свабода

СПАРТОВАЕ ЖЫЦЦЁ

САПЕГАЎСКІ ЗАБЕГ

Чытаю навіны з Сенненскага раёна і ціха зайздрошчу: у суботу 6-га кастрычніка там прайшоў 30-ты прабег памяці ПятраМашэрава,якінарадзіўся на Сенненшчыне. На старт выйшла каля 500 чалавек, якія прадстаўлялі арганізацыі і школы райцэнтра.

А яшчэ ў госці да сенненцаў прыехалі юныя спартоўцы і аматары бегу з Віцебска, Полацка, Наваполацка, Дуброўна, Талачына, Чашнікаў і Мінска. Сянно ад Бешанковічаў ляжыцьусягоўпаўгадзінеязды,дарога асфальтавагая, але бешанкоўцы такую падзею ігнаравалі. Што ж, прабачым ім за гэта.

А мяне не адпускае зайздрасць: у сенненцаў можна правесці свята бегу, а чаму ў нас нельга? Ёсьць жа ў нас гістарычная асоба пакруцей Машэрава – Леў Іванавіч Сапега. І дата яго нараджэння вядома дакладна: 4-га красавіка 1557 года. Дык чаму б да Дня народзін Льва Сапегі не арганізаваць сапегаўскі забег у Бешанковічах? Ніхто са спартоўцаў не адмовіўся б у ім паўдзельнічаць. А яшчэ калі бешанковіцкія магутныя спонсары кшталту "Націвіта" ці "Белкатламаш"здолеюцьарганізаваць нейкія прызавыя, то наогул выйдзе файна. Калі з надвор'ем пашэнціць - атрымаецца сапраўднае свята здароўя.

Аматары здаровага ладу жыцця, вы за ці супраць?

А.Тутэйшы

КУЛЬТУРА

ПОМНІК ДАВАТАРУ З'ЯВІЦЦА У ВІЦЕБСКУ?..

Скульптураманія ў Віцебску набірае абароты. Толькі ў гэтым годзе на вуліцах горада з'явіліся волат Фёдар Махно, дэкаратыўная кампазіцыя «Лучоса», бетонны валёнак і скульптура дэсантніка.

Хто наступны? Можа, помнік княгіні Вользе - нібыта легендарнай заснавальніцы нашага горада, пра што ўжо некалькі гадоў вядуцца размовы?

Але, аказваецца, ёсць і яшчэ адзін магчымы варыянт, па меншай меры, так сцвярджае атаман Віцебскай абласной казацкай акругі Васіль Раманенка.

3 іх словаў, казакі зацікаўлены ў адраджэнні гісторыі, ім крыўдна, што ў Віцебску няма паўнавартасных помнікаў героям- выхадцам гэтых месцаў. Таму на адной са сходак казакоў было прынята рашэнне ўвекавечыць памяць Льва Даватара.

Казакі лічаць, што помнік павінен быць конным: генерал будзе сядзець на коні з шашкай нагала, а ўся скульптурная кампазіцыя будзе размяшчацца на п'едэстале.

Як адзначыў Васіль Раманенка, адзін са скульптараў ужо нават прыкінуў макет помніка і вылепіў яго мініятурны варыянт.

Дзе будзе размяшчацца скульптура? Васіль Раманенка распавёў, што ўжо намецілі тры перспектыўных месцы на вуліцы, названай у гонар палкаводца.

Пры гэтым усе неабходныя сродкі віцебскія казакі будуць збіраць «сярод сваіх»: на гэтую тэму яны ўжо перагаварылі з вярхоўным атаманам РГА «Беларускае казацтва» Мікалаем Улаховічам, а таксама з казакамі з Масквы і Новачэркасска.

Нагадаем, што генерал-маёр Леў Даватар – ураджэнец Бешанковіцкага раёна Віцебскай губерні, адзін з першых савецкіх камандзіраў, хто ў гады Вялікай Айчыннай вайны быў узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцяга.

19 снежня 1941 года Леў Даватар быў смяротна паранены кулямётнай чаргой, медаль «Залатая зорка», ордэн Леніна і ганаровае званне Героя Савецкага Саюза яму былі прысвоены пасмяротна.

Але ці наканавана планам віцебскіх казакоў спраўдзіцца? Бо для ўстаноўкі падобнага помніка неабходна атрымаць дазвол Прэзідэнта, заключэнне Міністэрства культуры, правесці конкурс сярод скульптараў, а Рэспубліканскі мастацкі савет павінен ўхваліць эскіз і мадэль.

Нагадваем, што з-за затрымкі з атрыманнем дазволу пастамент пад конную скульптура Альгерда з'явіўся непадалёк ад Ратушы яшчэ ўлетку 2011 года, а сам помнік - толькі ў канцы чэрвеня 2014 года.

Саша Май
"Віцебскі кур'ер"

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ШТО Ў БЕЛАРУСІ НЯ ТАК З ПРАВАМІ ЧАЛАВЕКА

На сайце Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў зьявілася поўная справаздача з паседжаньня Трэцяга камітэту ААН, прысьвечанага сытуацыям з правамі чалавека ў Бурундзі, Іране, Самалі, Эрытрэі, сэктары Газа і Беларусі.

Пра сытуацыю ў Беларусі расказаў Міклаш Харасьці, які быў адмысловым дакладчыкам ААН па правах чалавека ў Беларусі з 2012 году.

Харасьці заявіў, што прычыны, дзеля якіх мандат адмысловага дакладчыка па Беларусі быў працягнуты на 6 гадоў, па-ранейшаму актуальныя, назіраецца нават некаторае пагаршэньне сытуацыі.

Харасьці адзначыў глыбокае ўкараненьне сыстэмнай зьнявагі правоў чалавека ў Беларусі, «сумны лёс» свабоды слова ў краіне. У прыватнасьці, ён згадаў:

-- абнаўленьне закону "Аб СМІ", скіраванае супраць свабоды слова ў інтэрнэце;

-- «справу БелТА» супраць незалежных СМІ;

--абмежаванне свабоды мірных сходаў; умовы арганізацыі мітынгаў, якія робяць легальны пратэст «бессэнсоўным»; забарона ня проста мірных сходаў, а нават адзіночных пікетаў;

-- сьмяротнае пакараньне, якое працягваюць ужываць і адмаўляюцца скасоўваць са спасылкай на рэфэрэндум, вынікі якога міжнародныя органы лічаць фальсыфікаванымі;

-- успрыманьне правоў чалавека як нечага, што даецца грамадзянам дзяржавай, а не як нечага неад'емнага —на прыкладзе правоў ЛГБТ;

--адмову рэгістраваць новыя палітычныя партыі, якая трывае ўжо 20 гадоў;

цыклічнае паўтарэньне ўжываньне гвалту і масавых затрыманьняў актывістаў, якое падтрымліваецца юрыдычнай сыстэмай, арыентаванай на здушэньне іншадумства;

--дзяржаўны план па правах чалавека, які не прадугледжвае сапраўды значных дзеяньняў;

-- адмову ад закону супраць хатняга гвалтуяк «дурасьці з Захаду» і падтрымку гвалту супраць дзяцей словамі Аляксандра Лукашэнкі;

і іншае.

Прадстаўніца Беларусі Іна Васілеўская назвала сустрэчу «фарсам» і зноў адзначыла, што сытуацыя ў Беларусі не вымагае адмысловага дакладчыка, а тэма правоў чалавека выкарыстоўваецца дзеля «палітычных маніпуляцыяў».

Тым ня меней прадстаўнікі Эўразьвязу, Чэхіі, Нямеччыны, Літвы, Польшчы, Вялікай Брытаніі, Нарвэгіі і ЗША фактычна падтрымалі даклад Харасьці, выказваючы жаль з прычыны сытуацыі ў Беларусі і задаючы дадатковыя пытаньні пра яе. На баку беларускіх уладаў з прысутных выступіў прадстаўнік Сырыі.

Радыё Свабода

ЗДАРЭННІ

П'ЯНЫ БЯСПРАЎНІК ПРАТАРАНІЎ ГРУЗАВІК

У Бешанковіцкім раёне п'яны бяспраўнік не саступіў дарогу і ўрэзаўся у грузавік, паведаміў БЕЛТА інспектар аддзялення агітацыі і прапаганды Аляксандр Цеявялёў.

Аварыя адбылася 23-га кастрычніка ў 16.25. 43-гадовы п'яны кіроўца ВАЗ-2101 рухаўся па другаснай дарозе Сянно — Бешанковічы —Вушачы і на сененскім скрыжаванні з галоўнай Мінск — Віцебск блізу Верхняга Крывіна не саступіў дарогу аўтамабілю ГАЗ.

У выніку легкавік на вялікай хуткасці ўрэзаўся ў грузавую машыну, якой кіраваў 57-гадовы мужчына. У выніку ДТЗ пасажыра і кіроўцу ВАЗ-2101 шпіталізавалі. Кіроўца ГАЗа не пацярпеў.

На гэтым скрыжаванні з абодвух бакоў другаснай дарогі ўсталяваныя па два ляжачыя паліцэйскія. На відэа, якое гуляе ў Сеціве, бачна, як кіроўца ВАЗа на вялікай хуткасці пралятае тыя паліцэйскія, абмінае адзін грузавік і сутыкаецца з другім.

5-га красавіка 2017 года на гэтым скрыжаванні адбылося сутыкненне школьнага аўтобуса з маршруткай "Газэль". 9 пасажыраў Газэлі былі дастаўлены ў Бешанковіцкую ЦРБ.

6-га траўня 2017 года на гэтым скрыжаванні загінуў пасажыр аўтамабіля ГАЗ-53. Ён рухаўся па дарозе Р-113 Вушачы — Сянно, выехаў на скрыжаванне з трасай М3 і не саступіў Opel Astra, які ехаў па галоўнай дарозе з боку Віцебска. У выніку сутыкнення 21-гадовы пасажыр ГАЗ-53 атрымаў траўмы і па дарозе ў бальніцу памёр.

Пасля гэтага ў ліпені 2017 года тут былі ўсталяваныя па аднаму ляжачаму паліцэйскаму. Крыху пазней да іх дадалі яшчэ па аднаму. Але, як бачым, і двайныя паліцэйскія не з'яўляюцца перашкодай для п'яных кіроўцаў.

М.Васільеў

АСОБЫ БЕЛАРУСІ

«БЕЛАРУСКІ РЭЖЫМ МОЖА АБРЫНУЦЦА РАПТОЎНА…»

Настаўнік, выдавец, палітык і патрыёт: берасьцеец Сяржук Бахун ад рукі маляваў улёткі, памнажаў на прынтары і разам зь сястрой Аленай раздаваў мінакам на вуліцах Берасьця падчас рэфэрэндуму 1995 году. Так 20-гадовы Сяржук Бахун заклікаў людзей «бараніць Канстытуцыю, дэмакратыю і нацыянальныя сымбалі Беларусі».

«Для мяне гэта было асабістай абразай: як гэта магчыма адмаўляцца ад нацыянальнай сымболікі?», — прыгадвае Сяржук. Пасьля рэфэрэндуму далучыўся да «Маладога фронту», а затым стаў ягоным старшынём у Берасьці.

Настаўнік геаграфіі — такую спэцыяльнасьць атрымаў пасьля заканчэньня Берасьцейскага ўнівэрсытэту. У горад над Бугам зь сям'ёй бацькоў Сяржук Бахун пераехаў з Прыпяці пад Туравам пасьля аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Кіраваў падлеткавым клюбам у Берасьці ў якасьці пэдагога-арганізатара, але мусіў пакінуць працу, бо былі «малыя заробкі, ідэалягічны і адміністрацыйны ціск, шмат незразумелай і непатрэбнай папяровай працы».

Магістар палітычных навук — такую навуковую кваліфікацыю атрымаў пасьля заканчэньня Эўрапейскага гуманітарнага ўнівэрсытэту ў Вільні.

«Нёс у руках бел-чырвоны сьцяг, ускідваў угору руку і паказваў два пальцы» — паводле такой фармулёўкі Сяржук Бахун атрымаў адміністрацыйны штраф за ўдзел у Дні Волі 1998 году ў Менску. За грамадзка-палітычную дзейнасьць активіста неаднойчы затрымлівалі ў Менску і Берасьці, ён атрымліваў штрафы і адбываў адміністрацыйныя арышты. У выбарах 2006 году ўдзельнічаў як сябра каманды Аляксандра Мілінкевіча і руху «За свабоду».

«Князь Вітаўт» — такую назву атрымала крама нацыянальных вырабаў, якую Сяржук Бахун разам зь сябрамі адкрыў у Берасьці.

«Мне заўсёды было крыўдна: вось „заходнія вароты“ Беларусі, а горад зрусыфікаваны, няма ніводнай беларускамоўнай школы. І крама нацыянальных сувэніраў — гэта такі пасільны ўнёсак у справу беларусізацыі Берасьця», — кажа Сяржук.

Рак шчытападобнай залозы — такі дыягназ Сяржук Бахун атрымаў у 29 гадоў.

«Перад апэрацыяй міжволі пераасэнсоўваў усё сваё жыцьцё, думаючы, што не пасьпеў зрабіць. І злавіў сябе на думцы, што не прачытаў рамана Уладзімера Караткевіча „Каласы пад сярпом тваім“. І вось перад апэрацыяй дзень і ноч чытаў раман і думаў: „Божа, я мог усё жыцьцё пражыць і не прачытаць такой цудоўнай кнігі“».

«Каханьне мацнейшае за лекі», — заявіў Сяржук пасьля перамогі над хваробаю, стаўшы адным з герояў кнігі бібліятэкі Радыё Свабода «Жыцьцё пасьля раку».

Ажаніўся са Сьвятланай Завадзкай — удавой зьніклага апэратара Зьмітра Завадзкага. Разам гадуюць 9-гадовую дачку Адэлю. У часопісе ARCHE працуе камэрцыйным дырэктарам.

Разам з маці выдае беларускамоўныя паштоўкі. За ўласныя сродкі выдаў 3D-канструктар і 3D-пазл «Мірскі замак».

Жыве ў двух гарадах: у Берасьці, дзе мае бізнэс, і ў Менску, дзе жыве сям'я.

Сваю дзейнасьць у складзе «Маладога фронту» Сяржук Бахун перапыніў ад 2007 году, у руху «За свабоду» — ад 2012 году.

«Ня вырашаныя тыя праблемы, з прычыны якіх я стаў актывістам»

— Сяржук, чаму вы пакінулі жыцьцё ў палітыцы: была на тое прычына ці сышлі без асаблівых прычын?

— «Малады фронт» пакінуў таму, што просту надышоў узрост, пара было займацца якімісьці іншымі праектамі. Бо калі табе за трыццаць гадоў, працягваць быць «маладафронтаўцам», пэўна, няправільна. Акрамя таго, я тады ажаніўся і перабраўся ў Менск да жонкі, хоць насамрэч і па сёньня працягваю жыць паміж двума гарадамі.

А Рух «За свабоду» пакінуў таму, што для мяне гэта была пэрсаналісцкая арганізацыя. Гэта значыць, што лідэр, якому я давяраю, дзеля якога гатовы ахвяраваць сваім вольным часам, гэта быў Аляксандар Мілінкевіч. А калі прыйшоў новы лідэр, то даверу да яго ў мяне ўжо не было.

— А калі б стаў такі выбар: рэалізаваць свой прафэсійны і жыцьцёвы патэнцыял за межамі Беларусі без праблем альбо ў сваёй краіне, але тут за гэта трэба было б пазмагацца — вы б што выбралі?

— Я ўжо выбраў. Я жыву і працую тут, у Беларусі, дзеля нацыянальных ідэалаў, якія грунтуюцца на патрыятызме і ўзмацненьні нашай дзяржавы. І будучыню сваю і сваёй дачкі я бачу толькі ў Беларусі. Нават калі дапусьціць, што супраць маёй Беларусі здарылася б нейкая вонкавая агрэсія, то, напэўна, сям'ю я і вывез бы з краіны, але сам вярнуўся бараніць маю Беларусь.

Я хоць і не царкоўны чалавек, але ж крыху веру ў Бога. Чамусьці ж мы нарадзіліся на гэтай зямлі і чамусьці Бог прыслаў нас менавіта сюды. Безумоўна, можна зьехаць за мяжу, дзе ўсё гатовае, дзе краіна багатая. Але ж мы сюды былі пасланыя і прызначаныя жыць тут. Таму і мусім рабіць усё, каб квітнела тая краіна, у якую мы Богам пасланыя.

— Сьвятлана вас падтрымлівае ў гэтым?

— Натуральна. Яшчэ да тае пары, пакуль мы пазнаёміліся, калі я толькі марыў мець жонку, ужо тады я хацеў, каб яна была маім аднадумцам. Бо жыць у сям'і і мець розныя палітычныя погляды — гэта, пэўна, складана. І Бог мне дапамог, таму ўдзячны і Богу, і лёсу, што маю жонку, якая і блізкі чалавек, і паплечнік.

5 пытаньняў Свабоды:

Беларуская нацыянальная ідэя — гэта...

Гэта калі кожны чалавек штосьці робіць для падтрымкі і абароны сваёй дзяржавы. Гэтая абарона можа быць рознай: палітычнай, культурнай, сацыяльнай, ваеннай і іншай. Менавіта тая, на якую здольны кожны чалавек.

Назавіце трох нацыянальных герояў Беларусі.

Максім Багдановіч — паэт, які бальшыню свайго кароткага жыцьця пражыў за межамі Беларусі, але пакінуў нам глыбокую і пранікнёную паэзію, напоўненую любоўю да Беларусі. Алесь Чаркашын — чалавек,які моцна любіў Беларусь, але ахвяраваў сваім жыцьцём, каб спыніць агрэсію супраць братняй Украіны. І Станіслаў Шушкевіч, які паставіў свой подпіс пад пагадненьнямі, дзякуючы якім мы сёньня маем незалежную Рэспубліку Беларусь.

Якая кніга найбольш паўплывала на вас як на асобу?

«Каласы пад сярпом тваім» — я проста ў захапленьні ад гэтай кнігі. Яна стаіць у нашым доме на ганаровым месцы, і я вельмі ўдзячны Ўладзімеру Караткевічу, што ён пакінуў нам такі твор, які будуць чытаць нашыя дзеці і ўнукі і які ёсьць сапраўдным нацыянальным скарбам беларусаў.

Колькі грошай вам патрэбна для поўнага шчасьця?

Складана назваць пэўную суму ва ўмовах дэвальвацыі: сёньня назавеш, а заўтра дзеці прачытаюць і будуць сьмяяцца што гэта за грошы такія. Няма такой пэўнай сумы, а мусіць быць гэтулькі грошай, якія дазволілі бы забясьпечыць годнае жыцьцё сям'і.

Калі і як у Беларусь зьменіцца ўлада?

Як палітоляг, скажу, што мы маем нэааўтарытарны рэжым. І такія рэжымы могуць існаваць, канечне, нават працяглы час, але яны вельмі крохкія. Яны могуць абрынуцца раптоўна ў кожную ноч. Таму складана сказаць калі гэта здарыцца, але гэта можа здарыцца неспадзявана. Бо аўтарытарныя рэжымы трымаюцца на адной асобе, а зь ёй можа здарыцца што заўгодна і тады гэтыя рэжымы рассыпаюцца імгненна. Таму грамадства мусіць быць гатовым да такой неспадзяванкі, каб былі гатовыя і ўрадоўцы, і банкіры, і чыноўнікі і судзьдзі — увесь альтэрнатыўны дзяржаўны апарат.

Радыё Свабода

НАША МАДЭЛЬ

ДЫСЦЫПЛІНА ПАСЛУХМЯНАСЦІ ПА-БЕЛАРУСКУ

У рамках «беларускай мадэлі эканамічнага развіцця» толькі ад паслухмяных выканаўцаў і можа быць карысць, інакш мадэль пойдзе ў разнос. А стабільнасць, якая разумеецца як нязменнасць, — гэта наша ўсё. Таму актыўныя, самастойныя людзі ёй проціпаказаныя.

На досвітку беларускай незалежнасці адна з недзяржаўных газет апублікавала выдатную па лаканічнасці карыкатуру. Намаляваны быў рэмень з напісанымі на ім трыма Ленінскімі словамі: «Вучыцца, вучыцца, вучыцца».

Мінула чвэрць стагоддзя. Сваёй актуальнасці карыкатура не страціла, пра што і абвясціў адзіны палітык (АП) 5 кастрычніка на палігоне ў Івацэвіцкім раёне падчас агляду ўзораў айчыннай зброі і тэхнікі. Цытую: «Трэба зыходзіць з той сітуацыі, якая ў нас складваецца. Добры рэмень часам таксама карысны для дзіцяці».

Два кароткіх сказы, але колькі яны спараджаюць пытанняў! Па-першае, пра якую сітуацыю ідзе гаворка? Хаос пачатку 1990-х гадоў даўно пераадолены. Бандыцкая прыватызацыя спыненая. Усе мы — нашчадкі бацькоў і дзядоў, якія ўзнялі над Рэйхстагам сцяг перамогі. «Беларуская мадэль эканамічнага развіцця», як і дзяржаўная ідэалогія, аснову якой складае патрыятызм, сталі рэальнасцю. Кожны чытач «Новага Часу» здольны працягнуць спіс дасягненняў.

Па-другое, што трэба разумець пад «добрым рэменем»? Як простаму чалавеку, не надзеленаму, як АП, ад прыроды «інтуіцыяй, харызмай, сілай характару, уменнем вылучыць галоўнае і здольнасцю прыняць аптымальнае рашэнне ў складаных абставінах», адрозніць добры рэмень ад дрэннага? (Пералік станоўчых характарыстык АП я запазычыў у акадэміка Анатоля Рубінава).

Зразумела, у адпаведнасці з законам «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў», можна звярнуцца па параду непасрэдна да АП або хаця б да кіраўніка раённай адміністрацыі. Але калі мне памяць не здраджвае, галоўная характарыстыка нашага часу — хуткасць, а па законе ў чыноўнікаў ёсць месяц на падрыхтоўку адказу. Але за месяц актуальнасць пакарання можа быць страчаная, а гэта негатыўна адаб'ецца на тым, што АП назваў «карысцю для дзіцяці».

Здавалася б, наяўнасць адпаведнага закона вырашыла б праблему. Такую задачу і ставілі перад сабой аўтары канцэпцыі закона супраць хатняга гвалту. Але ж «усё ў законах не прапішаш». Аднак не варта адчайвацца. У народа, які так і не здолеў завяршыць пераход ад традыцыйнай эпохі да мадэрну, на гэты выпадак ёсць справядлівасць, якая «вышэй за закон заўсёды, калі на тое пайшло».

Правяршэнстваспраўядлівасці над законам шмат чаго цікавага могуць распавесці кандыдаты ў прэзідэнты, якіх у Беларусі рэгулярна збіваюць падчас выбарчых кампаній. Але гэта тэма для асобнай гаворкі…

Вернемся да карысці лупцоўкі. Вось як яе апісаў сам АП: «Віктар, як старэйшы, часта атрымліваў ад мяне. Сярэдні, Дзіма, ужо бачыў, як Віцю трапляла, і роўненька стаяў побач».

Вось якое, аказваецца, простае тлумачэнне! Карысць — у паслухмянасці! У рамках «беларускай мадэлі эканамічнага развіцця» толькі ад паслухмяных выканаўцаў і можа быць карысць, інакш мадэль пойдзе ў разнос. А стабільнасць, якая разумеецца як нязменнасць, — гэта наша ўсё. Таму актыўныя, самастойныя людзі ёй проціпаказаныя.

Якія пагрозы хавае для аўтарытарнай улады «непоротое поколение», добра вядома з гісторыі Расійскай імперыі. У 1762 годзе Пётр ІІІ падпісаў указ аб «Вольнасці дваранства», які, у прыватнасці, забараняў лупцаваць дваран пугамі, што запусціла працэс фарміравання людзей з асабістай годнасцю. І пайшло, і паехала. Ну як тут ні працытаваць правадыра сусветнага пралетарыяту: «Дзекабрысты абудзілі Герцэна. Герцэн разгарнуў рэвалюцыйную агітацыю. Яе падхапілі, пашырылі, умацавалі, загартавалі рэвалюцыянеры-разначынцы, пачынаючы ад Чарнышэўскага і заканчваючы героямі "Народнай Волі"»…

Паводле «бразільскай сістэмы»

Але заходні герой-адзіночка не самотны. На яго баку — універсальны закон, які і надае яму сілы. У гэтым прынцыповае адрозненне не нашага закона ад нашага. Апошні заўсёды на баку дзяржавы. Таму барацьба са злом у нас была, ёсць і бу¬дзе функцыяй начальства, а не прыватных асобаў. Максімум, што ім дазволена — сігналізаваць, г.зн. у адпаведнасці з законам «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў» падаваць скаргі.

Культуры падзяляюцца на рэпрэсіўныя і на культуры заахвочвання. Зразумела, што ў рэальным жыцці ні тая, ні другая ў чыстым выглядзе не існуюць. Аднак, як правіла, нейкая з іх пераважае.

У гэтай сувязі цікавы прыклад, які прывёў у газеце «Ведамасці» эканаміст Максім Буеў: «У 47-м выпуску дзіцячага гумарыстычнага кіначасопіса «Ералаш» футбольнага брамніка трэніруюць паводле «бразільскай сістэмы». Сутнасць яе палягае ў тым, што за спіной галкіпера знаходзіцца вітрына цырульні: любы прапушчаны мяч павернецца пабітым акном. Такі сцэнар — алегорыя сістэмы, у якой страх з'яўляецца галоўным матыватарам прагрэсу».

Уладальнік доктарскай ступені, атрыманай у Оксфардзе, Буеў тлумачыць, што ў складаных сістэмах памылкі непазбежныя, таму такі спосаб матывацыі з'яўляецца ад пачатку памылковым. Тым не менш, у «беларускай мадэлі» ён з'яўляецца базавым. Прыгадаем візіт АП у Воршу і аргвысновы, якія ён справакаваў.

Але, насуперак міфалогіі, рэпрэсіўная культура падтрымліваецца і перадаецца не столькі праз суб'ектаў, колькі праз аб'екты рэпрэсій. Таму спасылкі АП на выніку рэферэндуму, згодна з якімі Беларусь з'яўляецца адзінай дзяржавай у Еўропе, якая прымяняе смяротнае пакаранне, не пазбаўленыя падставаў.

Пры гэтым першы радок нацыянальнага гімна («Мы беларусы — мірныя людзі») нікога не павінен уводзіць у зман. «Миру — мир», а смерці — смяротнае пакаранне. Адно аднаму, як сведчыць гісторыя, не перашкаджае.

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ІДЭЯ РПЦ

«МЫ ДОЛЖНЫ ВЗРАЩИВАТЬ В СЕБЕ РАБА»

Есть статьи, которые не нуждаются в наших комментариях. К визиту патриарха Кирилла в Минск публикуем фрагменты статьи протоиерея Алексея Чаплина, который без экивоков объяснил, почему православный обязан быть рабом «Царя, Государства, судьи, своего начальника, чиновника, полицейского».

«Главная проблема современного Православия и, собственно говоря, России (потому что России нет без Православия) — это то, что мы разучились быть рабами. Христианство — это религия сознательного и добровольного рабства.

Рабская психология — это не какой-то скрытый подтекст, а норма мироощущения для православного христианина. Всё современное общество поклоняется идолу социальных прав и свобод. И только Православная Церковь упорно утверждает, что человек — это бесправный раб Божий.

Поэтому так неуютно себя чувствует современный „свободомыслящий" человек в православном храме, где всё проникнуто архаикой рабства. Как диссонирует для его уха обращение к священноначалию „Святый Владыко", „Ваше Высокопреосвященство", „Ваше Святейшество", „ис полла эти Деспота" (многолетие епископу), а тем более постоянное именование христианами себя в молитвах „рабами Божьими".

Что стоит за понятием „рабство Божие", нам раскрывает Евангелие. Раб ничего не имеет своего. Он живет только милостью своего Господина, Который, „посчитавшись" с ним, находит его либо добрым рабом, исполняющим Его повеления и достойным еще большей милости от своего Владыки, либо лукавым и ленивым, достойным строгого взыскания»…

«СССР смог восстановиться в пределах Российской империи только благодаря потенциалу рабской психологии»

«Итак, наши критики правы — мы очень удобная религия для государства. Поэтому христианство и созидало великие империи. Ибо только православные рабы способны на великий подвиг самопожертвования во время войны и мира. Даже СССР смог восстановиться в пределах Российской империи, только благодаря потенциалу рабской психологии, еще по инерции сохранявшейся от Православия на подсознательном уровне в русском народе.

Сегодня Россия вновь мечтает о великодержавности. Но для православного сознания историческое Российское величие основывалась исключительно на трех китах: Православие, Самодержавие, Народность.

Святитель Феофан Затворник в свое время пророчески говорил, что, „когда ослабеют или изменятся сии начала, русский народ перестанет быть русским". Однако следует добавить, что эти начала могут жить исключительно в народе — рабе Божьем. Именно в рабском служении русского народа Богу, Его Церкви, Его помазанникам, царям и архиереям, кроется тайна величия исторической России.

Но где найдешь сегодня даже лукавых рабов? Мы, называющие себя православными, представить себе не можем, насколько мы разные по мировосприятию с верноподданными нашими предками. И разница кроется в том, что из нас революционеры-демократы всё же по капле окончательно выдавили рабское сознание.

В нас настолько вдолбили, что рабы не мы и мы не рабы, что самая суть христианства для нас стала чуждой. С отречением от Самодержавия мы отреклись от принципа, что всякая власть от Бога и провозгласили, что власть от народа»…

Рабское сознание дает возможность нам правильно относиться и к часам Патриарха

«Если для нас, православных, священноначалие есть образ Божий, если мы в его власти чтим власть Самого Христа, то как мы можем требовать отчета от архиерея, которого именуем Владыкой из-за власти „вязать и решить" нашу посмертную участь? Разве раб может требовать отчета от Царя?

Мы всё время боимся, что священноначалие нас может обмануть или предать. Но разве не свидетельствует эта подозрительность о нашем неверии, что Бог в Церкви? Как не может быть тело без главы, так и не может быть Церковь без Бога.

Рабское сознание дает возможность нам правильно относиться и к часам (Breguet за 30 тысяч долларов — прим. „Салідарнасці") Патриарха (если таковые вообще существовали), и к дорогим иномаркам священноначалия. Для раба престиж Господина — это его личный престиж. Для христианина должно быть унизительным, что у архиерея машина хуже, чем у светских правителей.

Лучше ходить самому пешком, чем видеть Предстоятеля Церкви ездящим на трамвае (как, например, ныне почивший Патриарх Сербский Павел). О горе Сербии! О унижение для всего Православия, когда князь Церкви страны, именующей себя православной, пользуется общественным транспортом. Суть доступности Патриарха и вообще архиереев не в том, что его можно подкараулить по дорогевхрамилиличнонаписать письмо на его электронный ящик, а в возможности участия в архиерейском Богослужении, где епископ возносит за всех нас свои молитвы»...

Для того чтобы постичь истину, мы должны перестать «включать мозги» и начать на деле себя мнить ничем и звать никем. Одним словом, мы должны взращивать в себе раба.

P.S. «Салідарнасці»: Эта статья была опубликована в православном журнале «Благодатный огонь» ровно 2 года назад. За это время РПЦ никак не отреагировала на тезисы Алексия Чаплина. Молчание — знак согласия?

(скарочана)

https://gazetaby.com

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

ЗА ДЕСЯТЬ ЛЕТ – $ 106 МЛРД ДОТАЦИЙ

«Марионеточный» режим Лукашенко за 10 лет получил $ 106 млрд российских дотаций. Кто тут чья марионетка?

Тема потери суверенитета Беларуси в последнее время часто фигурирует в СМИ и даже звучит и из уст высокопоставленных политиков.

Имеет ли Россия виды на Беларусь и чего в реальности стоит опасаться? Это вопросы обсуждали эксперты во время круглого стола «Российская гибридная агрессия и устойчивость постсоветских стран» в Минске. Дискуссия получилась жаркой.

— Российская политика за последние четыре года утратила какую-то связь с реальностью, — отметил руководитель аналитического центра Belarus Security Blog Андрей Поротников. — Мы видим новые вызовы и новую опасность. При этом надо учитывать, что политика России в отношении разных государств очень гибкая, адаптивная, и для каждой страны у нее формируются свои механизмы российского влияния. Мы должны понять, как на это реагировать…

«Россия применяет силу в тех странах, где цветные революции происходят с целью интеграции в западные структуры»

Политолог Валерий Карбалевич не соглашается с тезисом, что Россия планирует полное подчинение Беларуси.

— Я думаю, что всё несколько сложнее, — считает эксперт. — Обратите внимание, как Россия относилась к цветным революциям на постсоветском пространстве. В тех странах, где цветные революции происходили под антироссийскими лозунгами, при активной поддержке Запада и с целью интеграции в западные структуры — тут Россия действовала жёстко, применяя силу. Это мы видели на примере Грузии, Украины.

Но есть и другие примеры, как например, свержение власти в Кыргызстане в 2010 году и смена власти революционным путем в 2018 году.

— Россия отнеслась к этому достаточно спокойно, — напоминает Валерий Карбалевич. — Именно потому, что не стоял вопрос о смене геополитической ориентации. И в этом смысле, возможно, это какой-то прогноз и для Беларуси в случае неких таких подобных событий.

Также, по мнению политолога, следует учитывать еще один важный момент: на чем зиждется российское влияние на постсоветском пространстве. Это поддержка авторитарных режимов.

— Поскольку на постсоветском пространстве доминирует авторитарные режимы, то логична их ориентация на Россию и логично влияние России на эти режимы. И тут в Беларуси — это просто классика такого подхода — поясняет Валерий Карбалевич. — Поэтому когда Лукашенко выбирает между какими-то угрозами — с одной стороны, угроза российского информационного влияния, а с другой стороны, угроза демократизации, влияние независимых СМИ, — то Лукашенко в таком случае душит независимые СМИ, а к российским относится достаточно лояльно.

«Главная угроза для независимости Беларуси — это Лукашенко и мы сами»

Со своей стороны социолог Сергей Николюк вспомнил недавнее обещание Лукашенко раздать всем белорусам оружие, чтобы они смогли защищать свою не зависимость. Вот только, по мнению эксперта, защищать они будут вовсе не независимость.

— Надо трезво смотреть на то, что происходит в Беларуси. Еще когда существовал НИСЭПИ, он в 2015 году спросил белорусов, как же они будут реагировать, если произойдет агрессия с Запада или с Востока. Так по данным, агрессии со стороны России сопротивлялись бы с оружием в руках 19%, стремились бы приспособиться 53%, а приветствовали бы эти изменения 12%. Вот это то ядро внутри белорусского общества, которое даже будет радо таким событиям, — поясняет Сергей Николюк.

Данные по агрессии со стороны войск НАТО также красноречивы. Сопротивлялись бы с оружием в руках 31% белорусов, старались бы приспособиться 46%, приветствовали бы 6%.

— Понятно, что это определенная декларация, — отмечает социолог. — Но сегодня главная характеристика белорусского общества — это раскол на большинство и меньшинство. Так вот наше большинство — пророссийское. Это социальная периферия, люди, с низким уровнем образования, пожилые, живущие в сельской местности и малых городах. Но главная проблема в том, что белорусская власть опирается на это большинство. И вот именно это не оставляет будущего для Беларуси.

Что будет в случае агрессии с любой стороны? — задается вопросом эксперт.

— Понятно, что Запад не будет подбирать нашу периферию, а вот с Востока ее как раз могут и подобрать, — уверен Сергей Николюк. — И вот поэтому, балансируя и не опираясь на активное и более модернизированное меньшинство, наша власть и составляет главную угрозу для независимости Беларуси…

(скарочана)

Анастасия Зеленкова
https://gazetaby.com

БЕЛАРУСЬ – ЗАХАД

«ТАК СТОИТ ЛИ УДИВЛЯТЬСЯ?..»

Политический обозреватель с помощью притчи из романа классика объяснил Лукашенко, кто виноват, что молодежь не хочет оставаться в Беларуси, что белорусских юношей и девушек манит „загнивающий“ Запад.

На встрече со студентами в Гродно 19 октября президент заявил, что его тревожит «стремление молодых людей получить высшее образование за рубежом».

«Официальный лидер прав, когда говорит, что у Беларуси — выгодное географическое положение и что это создает хорошие условия для заработка людей, экономического развития, — пишет Александр Класковский на сайте naviny.by. — Я бы добавил: белорусы — нация с крепкой трудовой моралью, которую не разрушили десятилетия советского строя.

Но почему же тогда мы отстаем от соседей, других постсоветских и посткоммунистических государств?

В одном из романов белорусского классика Владимира Короткевича есть притча о том, как бог делил земли между народами. И вот, дав белорусам ну исключительно райский уголок, спохватился: „А чтобы не чересчур вы перед моим раем гордились, дам я вам наихудшее во всем свете начальство. Оно вам того рая немного поубавит...“

Впрочем, если серьезно, то белорусскому электорату нечего пенять ни на бога, ни на черта. Нынешнего президента избрали в 1994-м на относительно свободных выборах. Избрали человека, пообещавшего вернуть светлое прошлое, советский распределительный рай, который при небольшом выборе благ многих грел низкими ценами и спасительной (не надо рвать жилы) уравниловкой.

Пока можно было эксплуатировать советскую индустриальную базу и получать большие субсидии от России, белорусы по меркам постсовка и впрямь жили припеваючи. Но потом белорусское чудо быстро скисло.

С начала нынешнего десятилетия страна фактически топчется на месте. То девальвация, то экономический кризис. Средняя зарплата все никак не доползет до несчастной тысячи рублей, в то время как у литовцев во втором квартале она составила в пересчете 2286, у латышей — 2476, у эстонцев — 3258, у поляков в августе — 2749 рублей (данные Tut.by).

Причем речь идет не о самых богатых странах ЕС. Так стоит ли удивляться, что белорусских юношей и девушек манит „загнивающий“ Запад?»

“Салідарнасць”

РАСКОЛ

ПРАВАСЛАЎНАЯ ТРАГЕДЫЯ

Ці здольная РПЦ зрабіць тое, да чаго заклікае паству, — пакаяцца?

«Святы Сінод Рускай праваслаўнай царквы вырашыў перапыніць еўхарыстычныя зносіны з Канстанцінопальскім патрыярхатам», — такі вынік пасяджэння Святога Сіноду ў Мінску. Прынамсі, так сказаў старшыня аддзела знешніх царкоўных сувязяў Маскоўскага патрыярхату мітрапаліт Валакаламскі Іларыён. Менавіта такім чынам РПЦ адрэагавала на намер Усяленскага патрыярха надаць аўтакефалію Украінскай праваслаўнай царкве. Масква не згодная з вывадам з-пад кантролю вялікай часткі «сваёй» паствы.

Што азначае «перапыненне еўхарыстычных зносінаў»? Яно азначае, што святары РПЦ прыпыняюць памінанне патрыярха Канстанцінопальскага ў набажэнствах Рускай праваслаўнай царквы. Вернікам і шараговым святарам не дазваляецца здзяйсняць службы са святарамі Усяленскага патрыярхату і наведваць храмы гэтага Усяленскага патрыярхату.

Сапраўды, гэта азначае раскол праваслаўнай царквы. РПЦ дэманстратыўна і нахабна парушыла 15-е правіла Двухразовага сабору 861 года. Гэтае правіла накіравана супраць раскольнікаў і забараняе спыняць памінанне патрыярха нават у выпадку рэальных кананічных злачынстваў з яго боку — да таго моманту, пакуль ён не будзе асуджаны паўнамоцным саборам епіскапаў. «Калі які-небудзь прэсвітэр або біскуп, або мітрапаліт адважыцца адступіць ад зносін са сваім патрыярхам і не будзе ўзносіць імя яго па вызначаным і ўсталяваным чыне, у Божым таемнадзеянні, але, перш Саборнага абвяшчэння і здзейсненага асуджэння яго, учыніць раскол, — Святы Сабор вызначыў быць зусім чужым усякага святарства», — кажа пастанова Двухразовага сабору.

Варта зазначыць, што гэтая пастанова была прынятая, калі РПЦ (і Масквы ўвогуле) яшчэ і ў праекце не было.

Такім чынам, чальцы Святога Сіноду РПЦ на чале з патрыярхам Кірылам свядома парушылі адзін з асноўных законаў праваслаўя, і ўсе яны павінны быць пазбаўлены сану і адданыя анафеме як раскольнікі. Фактычна, з гэтага моманту патрыярха Кірыла няма, а ёсць грамадзянін Гундзяеў Уладзімір Дзмітрыевіч, які незаконна носіць патрыяршыя рызы.

Гэта азначае, што ўсе дзеянні ў храмах РПЦ і здзейсненыя іх святарамі, будуць несапраўднымі. Хрышчэнне, адпяванне, святое прычасце — не маюць моцы, бо Святы Дух спускаецца на паству праз святара. А калі святар зрынуты з сану і пракляты як раскольнік?

У найбольш апантаных праваслаўных ужо ўзнікла дылема: дзе маліцца ў Мінску, калі праваслаўных храмаў, апроч РПЦ, амаль няма? Бо, паводле царкоўных законаў, той, хто моліцца з раскольнікам, сам аўтаматычна становіцца раскольнікам.

Беларусам дык увогуле падкінулі загадку. Усясветны патрыярх сярод іншага пастанавіў «адклікаць прававаю абавязацельствы па Саборным Пасланні 1686 года», згодна з якім Кіеўская мітраполія, што знаходзілася да таго ў складзе Канстанцінопальскага патрыярхату, перадавалася пад кіраванне Маскоўскага патрыярха. Па стане на 1686 год да Кіеўскай мітраполіі адносілася і тэрыторыя цяперашняй Беларусі. Паводле літары закону, і нашы землі лічацца вернутымі ва ўлонне Канстанцінопальскай царквы.

Шчыра кажучы, спадара Гундзяева можна зразумець. Нехта падлічыў, што аўтакефалія для Кіева пагражае РПЦ стратай 13 мільярдаў долараў ахвяраваннаў штогод. Не кажучы ўжо пра царкоўную маёмасць (якая, паводле ўкраінскіх законаў, належыць дзяржаве) — адна Кіева-Пячорская Лаўра бясцэнная. Такія грошы могуць знесці дах каму заўгодна.

Найбольш разумныя прадстаўнікі праваслаўя ва ўсялякім крызісе бачаць і якно магчымасцяў. Знакаміты дыякан Андрэй Кураеў кажа, што ні адна з памесных праваслаўных цэркваў не падтрымае РПЦ і не перапыніць зносіны з Канстанцінопалем. «Значыць, па логіцы канону, яны таксама павінны быць для нас як адлучаныя, — разважае Кураеў. — Так мы застанёмся ў адзіноце». Каб пазбегнуць поўнай ізаляцыі, РПЦ давядзецца даць новую трактоўку канонаў — аб межах царкоўнай еднасці, дысцыпліны і таму падобным. А паколькі выкруціцца будзе надзвычай цяжка, РПЦ чакае маштабная багаслоўская дыскусія. «А гэта — пачатак рэфармацыі»…

Але варта ўсвядоміць адно — на нашых вачах робіцца гісторыя. Гісторыя, якой будуць ставіць помнікі, вакол якіх будуць гуляць нашы дзеці. Памацайце яе рукамі!

Сяргей Пульша
“Новы час”

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 29.10.2018 у 16.45
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.